

Årsrapport 2010–2012 fra PROs AU

Beretning fra PROs Arbeidsutvalg til Pastoralrådsmøtet 26–28. oktober 2012 for perioden oktober 2010 til oktober 2012.

ARBEIDSUTVALGET

PROs AU har for perioden desember 2010 til oktober 2012 hatt følgende sammensetning:

Biskop Bernt I. Eidsvig Can. Reg.		Formann
Andreas Christiansen	Bergen	Ordstyrer
Nikoline Myklevik	Lillehammer	Stedfortreder for ordstyrer
Helge Gudheim	Valdres	
Egil Olaussen	Drammen	
p. Ragnar Leer Salvesen	Prestene	

AU-MØTER

Arbeidsutvalget har mellom PROs høstmøter i 2010 og 2011 avholdt åtte møter:

– 08.12.2010	– 11.04.2011
– 10.01.2011	– 15.08.2011
– 14.02.2011	– 23.09.2011
– 07.03.2011	– 17.10.2011

og arbeidsutvalget har mellom PROs høstmøter i 2011 og 2012 avholdt sju møter:

– 13.01.2012	– 01.06.2012
– 10.02.2012	– 07.09.2012
– 02.03.2012	– 19.10.2012
– 13.04.2012	

Det nye AU ble konstituert på det første møtet i desember 2010. Der har i tillegg vært uformell kontakt mellom AU-medlemmene på e-post og telefon.

ARBEIDSPROGRAMMET

Det pastoralråd som fungerte fra 2008 til 2010 vedtok et arbeidsprogram på fire hovedpunkter for Pastoralrådet 2010–2012

1. Pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid — oppfølging og implementering
2. Pastoralplan for ekteskap, familie og livsvern — igangsetting
3. Katekese: styrking av katolsk identitet
4. Bedre dialog mellom prester, PRO og legfolk

1. Pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid

Denne planen ble skrevet av en arbeidsgruppe som arbeidet i funksjonsperioden til det forrige PRO, og sendt til alle menighetene i OKB. Det er viktig at planen tas i bruk av alle menighetene, og blir fulgt opp av bispedømmet sentralt og prestene lokalt. AU samarbeider i denne saken med Torvild Oftestad fra Kateketisk Senter, og Sunniva Vang Kristiansen orienterte om arbeidet så langt på PROs vårmøte 2010. Denne plan vil bli en del av den pastorale handlingsplanen for bispedømmet.

Arbeidet videre med PBU var et av temaene ved PROs møte høsten 2011, og Torvild Oftestad og Camilla Czelenyi fra kommisjonen for PBU innledet saksbehandlingen. Hensikten med PBU var å definere hva menighetene i OKB forventes å kunne tilby av arbeid rettet mot barn og unge. De enkelte aldersgruppene er definert i planen; med forslag til tiltak for disse gruppene.

Kommisjonen for det videre arbeidet med PBU ble oppnevnt i 2011. Kommisjonen vil innhente og følge opp høringer i menighetene hvert annet år; med respons tilbake til menighetene, der det vil bli foreslått tiltak og aktiviteter. Kateketisk senter vil være en støttespiller for menighetene både med konkrete hjelpemidler og formidling av kontakter.

Kommisjonen vil at menighetene skal være særlig oppmerksomme på at barne- og ungdomsarbeidet i menigheten må ses på som en helhet, og i størst mulig grad prøve å unngå at nasjonale grupper erstatter det helhetlige barne- og ungdomsarbeidet.

I forbindelse med gruppearbeidet om PBU på pastoralrådsmøtet høsten 2011 ble følgende punkter understreket:

- PRO-representantene bør aktivere menighetsrådene i arbeidet PBU-skjemaet som sendes fra kommisjonen
- menighetene bør ha et årlig møte for planlegging av barne- og ungdomsarbeidet
- alle menighetene bør ha en barne- og ungdomskontakt
- instruksene som allerede finnes for barne- og ungdomskontaktene, må tas i bruk
- menighetene bør arbeide for at det legges til rette for å velge ungdom inn i menighetsrådene

Avslutningsvis understrekes det både fra innlederne og representantene i PRO at planen som nå foreligger, må holdes oppdatert og aktuell. Det er videre et sterkt ønske om at PRO stadig og gjentatt holder fokus på barne- og ungdomsarbeidet i kommende PRO-perioder.

2. Pastoralplan for ekteskap, familie og livsvern

Etter at denne planen ble vedtatt utviklet av det forrige PRO, har bispedømmet startet utviklingen av en pastoral handlingsplan for hele virksomheten til OKB. Det er derfor usikkert om pastoralplanen for ekteskap, familie og livsvern vil bli inkorporert i den pastorale handlingsplanen, eller om den vil foreligge som et eget plandokument.

Arbeid med pastoralplan for ekteskap, familie og livsvern er ennå ikke igangsatt, men vil bli foreslått på høstmøtet da det er et ønske at det neste PRO fortsetter å jobbe med ekteskap, familie og livsvern. Der er satt av tid til gruppearbeid med forskjellige saker, og én gruppe er tenkt å jobbe med denne planen. Den samme gruppen vil da fortsette som en arbeidsgruppe som skriver et utkast til planen, i samarbeid med Maria Junttila Sammut som skriver den pastorale handlingsplan for OKB.

PROs vårmøte hadde invitert generalsekretær i Menneskeverd Liv Kjersti Skjeggstad og Marte Goksøy, som har Down Syndrom og som fikk Livsvernprisen 2011. Hun fortalte sin historie om triumfer, hindringer og nederlag på grunn av sitt «handikap». Hun solgte også på møte sin bok «Jeg vil leve». Liv Kjersti Skjeggstad fortalte om jobben sin i Menneskeverd, hvordan de jobbet og hvorfor. Hun håpet at så mange som mulig meldte seg i organisasjonen som ikke får statsstøtte, men drives av pengegaver og medlemskap.

Marte kjemper for et inkluderende og mangfoldig samfunn, og hun stiller spørsmål ved samfunnets holdninger. Til tross for at Norge har som mål å være et av verdens mest inkluderende land, mener Marte at Norge er ekskluderende. Vi bruker idag teknologi for å finne ut om barn har funksjonshemninger, og sorterer bort barn som ikke blir ansett som perfekte. Norge kan være i ferd med å innføre danske tilstander, hvor der nesten ikke blir født barn med Downs syndrom lenger.

Menneskeverd underviser konfirmanter og konfirmantledere, og dette er noe de også kan samarbeide med PRO og menighetene om. De har stor tro på å undervise ungdom og bruker sosiale medier aktivt. Et liv har uendelig verdi, og det nytter å jobbe med holdningsendringer. PRO oppfordres til å be menighetene om å bli partnermenigheter med Menneskeverd, samt å spre informasjon om Menneskeverd internt. Media tar mer og mer kontakt med Menneskeverd, mye fordi organisasjonen legger vekt på å arbeide med saklig informasjon. De samarbeider med andre instanser om enkeltsaker, selv om de ikke nødvendigvis er enige om alt. Via media kan saker komme fram, og de kan bidra til å problematisere saker, samt å rette fokus mot etikk i utformingen av politikken.

3. Katekese – styrking av katolsk identitet

Dette punktet har ikke vært prioritert, men er blitt behandlet på PROs møter sammen med andre saker. Der er derfor endel overlapp mellom denne saken og pastoralplanen for barne- og ungdomsarbeid, som også dreier seg om katekese.

Sunniva Vang Kristiansen, tilsatt i engasjement i OKB som barnekonsulent, har orientert om pastoralplanen for barne- og ungdomsarbeid, og pekte blant annet på utfordringer som nasjonal og etnisk fragmentering, behov for egnede lokaler, rekruttering av ledere og kateketer, og ulike problemer sogn med flere messesteder og bare én prest. Kristiansen er, i kraft av sin stilling, med i den oppnevnte kommisjon for barne- og ungdomsarbeid.

Maria Junttila Sammut, har i flere sammenhenger orientert om en overordnet pastoralplan for bispedømmet. Planen er ment å være en totalplan for det pastorale arbeid, og baseres blant annet på Pavens dokument NOVO MILLENNIO, hvor der ligger en oppfordring til å utforme lokale pastoralplaner basert på syv «*Guidelines for Action*». En viktig forutsetning for å lykkes med slike planer er en oppriktig kartlegging av nå-situasjoner, som har vært sentral i Sammuts arbeid. Tilbakemeldinger fra menighetene var imidlertid dårlige, og hun anbefalte PROs representanter til å ta det med tilbake til sine menigheter. Sammut utfordret PRO på hva som var de største utfordringene for menighetene, og hvordan disse kunne møtes. Den overordnede pastoralplanen endret navn til «*Pastoral handlingsplanen for OKB*», og består av 11 kapitler. Det er ønskelig at PRO arbeider mer med disse saker, særlig med familiespørsmål. Sammut var tidligere engasjert i en deltidsstilling, men er nå ansatt i 100% stilling i bispedømmet.

Der er på et PRO-møte blitt lest opp et brev fra 12 katolske familier som ytret ønske om mer pastoral og faglig veiledning for katolske ektepar, og de oppfordret bispedømmet til å styrke denne delen av pastoralomsorgen. PROs arbeidsutvalg har svart på brevet, og informert om at dette vil være tema i PRO framover.

Katekesen generelt ivaretas av Kateketisk senter ved OKB.

4. Bedre dialog mellom prester, PRO og legfolk

Dette var en hovedsak på PROs vårmøte 2010, med innledning ved Helge Gudheim og etterfølgende plenumsdiskusjon. I innledningen ble det trukket sammenligninger mellom dagens antall kirker og medlemmer – med situasjonen i mellomalderen. Og det ble spurt om Den katolske kirke i Norge må inn i en periode med mer aktiv knoppskyting, menighetsplanting og kirkebygging i distriktene – dersom Kirken skal møte de behov den vil stå overfor i årene som kommer.

Kirkens oppgave er å tjene, og å gi alle sine medlemmer et minimum av tilbud. Derfor ble det pekt på at vi bør ha som mål at alle katolikker får minst en messe hver måned maksimalt 50 kilometer fra der de bor. Dette kan i neste omgang føre til at bruken av ressursene må omprioriteres, og store menigheter må på sikt deles opp i mindre enheter. Kirken må i årene som kommer på en helt annen måte også bli utkantmisjonerende og mer desentralisert i strukturen.

Innlederen etterlyste også klarere kjøreregler for menighetene om lekfolkets oppgaver og ansvar, og det ble pekt på at det er forskjellig regler og praksis fra menighet til menighet; det er forskjellige praksis når det gjelder om utkantgrupper får beholde lokal kollekt rundt messestedene. I noen distrikter får distriktsgrupper organisere seg – i andre ikke. Vi har også sett forskjellig praksis mellom menighetene til spørsmålet om jenter får være ministranter, og det virker til at det er en innebygdskepsis i prestskapet til opprettelse av kapelldistrikter i utkantene – til tross for at dette er en del av vår organisatoriske struktur. Hvorfor finnes det for eksempel bare ett kapelldistrikt i hele landet? Hvem kan ta initiativet til oppdeling av store menigheter, og hvilke mekanismer skal til for å utløse slike prosesser? Skal det bare være opp til den enkelte prest å bestemme om utkantene får organisere seg?

Innlederen mener Kirken må møte sine medlemmer med noenlunde like regler og muligheter, uavhengig av hvor de tilfeldigvis bor. Vi er medlemmer av en og samme Kirke, og da bør også rammeverket for hvordan medlemmene møtes i praksis, også være likt. Lekfolket trenger «trafikkregler» som er felles for hele bispedømmet. Det ble foreslått å opprett en tverrfaglig komité som kan klargjøre gjeldende lover og regler, som klarere trekker opp rollene til lekfolk og geistlighet. Dette ble foreslått, fordi innlederen mener problemet ligger i Kirkens struktur, forståelsen av den og definering av de ulike aktørers mandat for hva de kan og bør gjøre.

Innlederen etterlyste også et forum for mer åpen dialog mellom prester og lekfolk, og viste til det faktum at de valgte prestene de siste årene i liten grad har prioritert å møte i Pastoralrådet. Et forslag til å bedre denne situasjonen, er at prestene i alle fall bør prøve å delta på lørdagen under PRO-møtene.

ANNET

Pastoral handlingsplan for bispedømmet

Til skriving av denne planen har bispedømmet engasjert Maria Junttila Sammut i en deltidsstilling. AU har god kommunikasjon med, og samarbeider med Sammut, som har presentert arbeidet på AU-møte og på PRO-møter. Planen blir tatt opp som egen sak hvor representantene ved arbeid i grupper kom med synspunkter.

Statutter

PROs statutter ble behandlet av det forrige PRO, og sendt over til Presterådet. Deres kommentarer ble tatt hensyn til i den endelige utformingen, og på PROs vårmøte 2012 ble statuttene vedtatt. Den endelige utformingen ble diskutert med p. Pål Bratbak, og statuttene ble signert av Biskopen den 20.04.2012. En viktig endring i de nye statuttene gjelder PROs sammensetning. Biskopen ba AU om å vurdere en annen sammensetning av representanter fra menigheter og organisasjoner som ville gi PRO en bedre gjennomslagskraft ut i menighetene og organisasjonene enn hva rådet har nå. I de nye statuttene skal menighetens PRO-representant være leder/ordstyrer fra menighetsrådet. Biskopen kan imidlertid etter skriftlig forespørsel fra menighetsrådet gi særskilt tillatelse til at en annen i menighetsrådet kan velges til denne oppgaven. Der er også gjort endringer for å bedre de geistliges og de ansattes deltagelse i PRO. Biskopen utnevner i tillegg inntil fem andre representanter for å sikre at sammensetningen av rådet er så representativt som mulig med tanke på kjønn, nasjonal sammensetning og alder.

Kontakt med menighetene

Arbeidsutvalget har fordelt alle OKBs menigheter mellom seg, og får tilsendt menighetsbladene fra «sine» menigheter. Dermed holder AU seg oppdatert om saker som opptar den enkelte menighet, og kan fange opp eventuelle signaler.

Sekretærfunksjon

Grunnet ulike årsaker har PRO og AU måttet fungere uten sekretær i deler av funksjonsperioden, noe som har vært både utfordrende og arbeidsbelastende på AUs medlemmer. PROs og AUs sekretærfunksjon er nå nedfelt i statuttene.

Konklusjon

PROs arbeidsprogram for inneværende periode har bestått av fire relativt omfattende punkter. *Pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid* ble utarbeidet av det forrige PRO, og er av dette PRO blitt fulgt opp. Grunnet den overordnede pastorale handlingsplan for OKB ble der ikke utformet noen egen *Pastoralplan for ekteskap, familie og livsvern*, men AU har samarbeidet med Sammut, i tillegg til at vi har invitert organisasjonen Menneskeverd, og ønsker mer fokus på saker som ekteskap, familie og livsvern. *Katekese og styrking av katolsk identitet* har blitt nedprioritert som et eget punkt, men er allikevel behørig dekket gjennom arbeid med de andre punktene på arbeidsplanen. *Bedre dialog mellom prester, PRO og legfolk* var hovedsak på et av PRO-møtene med innledning og diskusjon.

Andreas Christiansen
Ordstyrer PRO